

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priložena se pisma tiskaju po 6 vrh. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju općovanja sa pogodno sa upravom. Novci se šalju poštarskom naputnicom (asogno postalo) na administraciju „Naša Sloga“ Imo. prošimo i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedođe na vrijeme, neka to javi odpravništva u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarino, ako se istu naplaćuje „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a zasluga sve pokrvari.“ Nar. Pos.

Izlazi svakog četvrtka na cijelom arku.

Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju.

Nobilijgovani listovi se ne primaju. Prodajna a poštarinom stoji 3 for., za svakog 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2 1/2, 1 i za pol godinu. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Vredništvo i administracija nalaz se u Via Farneto br. 14.

Predlog manjine

imunitetnoga odbora u poslu zastupnika prof. Vjek. Spinčića.

Na predlog zastupnika dr. Pacića izručilo je carevinsko vieće lanjske godine pitanja o povriedi imunitete zastupnika Spinčića imunitetnom odboru s nalogom, da to pitanje razpravi i carevinskom vieću izvieše o tom predložiti. Imunitetni odbor razilazi se u mišljenju o povriedi imunitete. Većina toga odbora kaže, da se po obстојаћим zakonih nemože dokazati, da bijaše disciplinarnim postupanjem i otpustom iz službe zastupnika i profesora Spinčića povriedjena imunitetu, ali priznaje, da je u pogibelji sloboda i neodvisnost zastupnik-činovnika, pak želi, da se tog pogibelji u buduće zakonom doskoči.

Ostali članovi imunitetnoga odbora stavljaju k predlogu zastupnika dra. Pacića slijedeći

Predlog manjine:

Visoka kuća neka zaključiti:

Carevinsko vieće smatra, da je otpustom iz službe zastupnika Vjekoslava Spinčića, profesora na c. k. ženskom učiteljsku u Gorici radi njegovih govora, izrečenih prigodom izložbe u Zagrebu god. 1891 i radi njegovog djelovanja prigodom zadnjih državnih izbora u Istri, odlukom c. k. ministarstva bogoštovja i nastave od dne 7. marča 1892. br. 469, pripadajući mu kao zastupniku imunitet polag §. 16. zakona od dne 21. decembra 1867. D. Z. L. br. 141 povriedjen, ne doduše po slovu, ali svakako po duhu zakona, te očekuje, da neće c. k. vlada otežati a da zastupnika Vjekoslava Spinčića opet na učiteljsko mjesto uzpostavi.

Razlozi:

Kao što proizlazi iz obrazloženja odlukah, koje su priložene izvješću predloga većine, tvrdi nastavna oblast, da je prosudjujući djelovanje zastupnika profesora Spinčića imala pred očima jedino njegovo svojstvo profesora na ženskom učiteljsku u Gorici, te prosudjuje isto jedino s gledišta i uzvratnog djelovanja na njegovo učiteljevanje. Carevinskomu vieću pripada pravo, da razvidi i izpita zastupnički karakter profesora Spinčića, nisu li postupanjem vlade povriedjeni životni pribitci zastupnika.

Za to nam se čini, da je potrebno, makar i u kratko, razglobiti spomenute odluke.

Što se tiče govora zastupnika Spinčića, izrečenih kod izložbe u Zagrebu, to su isti doslova navedeni, te je Spinčić iste u bitnom, osim neznatnih popravaka, kao svoje priznao. Kratki smisao tih izjava, koje se običaje kod sličnih svećanih zgoda, nekim poletom izreči, sastoji u želji, da se ujedine svi Hrvati — kako se po sebi razumije — pod dinastijom Habsburgovaca. Ovdje pada odmah u oči, kako je obrazloženje odluke zemaljskoga škol-

skoga vieća ovu želju označilo kano „proti postojećem državopravnom obliku monarkije naperenu“. Disciplinarnoj oblasti lebdio je pri tom bez dvojbe pred očima pod kazneno pravo podpadajući čin, ako ne možda i sama veleizdaja. Bez obzira na to nije pobliže označila toga, da tim neoznači s jedne strane put, kojim se je imalo proti zastupniku Spinčiću udariti, da se zakonitim postupanjem ovo pitanje razpravi, a s druge strane, da se nebi njezina „veleizdaja“ — ako je na to mislila — ipak prevelikom rieči prikazala, te da bi rečene izjave odgovarale njezinomu shvaćanju. Disciplinarna oblast morala je pri ocjenjivanju tih izjava opaziti, da im manjkaju bitne pojmovne oznake spomeutog zločina. Ovim izjavami neide se niti za nasilnom promjenom državopravnog oblika monarkije, niti za odkinutjem jednog diela od jedinstvenog državnog veza cesarstva Austrije, to jest (od god. 1867) austro-ugarake monarkije. Nesadržaju li ove izjave ovog niti kojeg drugog kaznivog čina, tada nam se prikazuju jedino kano izjave političke stranke, i ako se hoće politički program, kakvih imade u Austriji mnogo.

Ovim izjavam nemože se dakle drugo pripisati, van to, da su „slobodni izrazi mišljenja unutar zakonitih granica“, kakve štiti državni temeljni zakon od dne 21. decembra 1867. D. Z. L. br. 142 čl. 13.

Manje jasno od ovoga navadja se u disciplinarnoj presudi činjenica drugog službenog prokršaja, počinjenog agitatornim djelovanjem prigodom državnih izbora u Istri.

U tom obziru pripisuje se zastupniku profesoru Spinčiću, da se on nije ograničio samo na to, da ljude podučaje u svojem stanu kako se imaju ponašati kod izbora, nego da je on razvio kano izrični vodja stranke takovu djelatnost, da je ista na to smjerala, da se sve poduzme, da budu izabrani sve sami hrvatski fiducijari i zastupnici. Taj je učin bez svakog konkretnog sadržaja. Da se imunitetni odbor potanje obaviesti o načinu djelovanja, koje se zastupniku Spinčiću pripisuje u tom obziru, zahtjevao je disciplinarnu spise. Vlada je to uzkratila poslav samo svoje zastupnike na odborovu sjednicu, koji dadoše jedino nepodpuna i skroz nezadovoljavajuća razjasnjenja. Odbor je hotio osobito obzirom na ovaj dio disciplinarnu presudu, koji se tiče izborne agitacije, čuti konkretne činjenice ili bar najvažnije slučajeve. Vladin zastupnik priobćio je zatim, da se zastupniku Spinčiću ponajpаче pripisuje u grioh, da je on u svojem stanu ustrojio tako rekuć izbornu agenciju, koja je i izbori ravnala, te da je zatim putovao od mjesta do mjesta agitirajući prekomjerno.

Ako je ovo najveći slučaj agitatornog djelovanja zastupnika Spinčića, tad se smatramo riješeni dužnosti daljnog dokazivanja kako je bio uistinit postupak disciplinarnu oblasti

obzirom na ovaj dio okrivljenog djelovanja zastupnika Spinčića.

Disciplinarna je dakle oblast spomenute izjave i sudjelovanje ovo kod izbora zastupnika Spinčića dovela u savez sa njegovim učiteljskim znanjem, dok naglasuje, da je s dužnostima državnoga činovnika nespojivo, gojiti one težnje, to im javno izraza dati, koje su naperene proti državopravnom obliku monarkije, te proti ustanovam državnog temeljnog zakona, koje činovnici usljed prisega visoko oieniti moraju, te nadalje u očitju oprieci sa dužnosti činovnika, a tim više odgovjitala mladeži stoji, da preuzme u stranaškoj borbi glavnu ulogu izvadjujuć ju prekomjerno — u pomanjkanju činjenica budi dopuštena oštrina izraza — sa strahću.

(Kontae slijedi.)

Govor

narodnoga zastupnika prof. Vjekoslava Spinčića, izrečen u sjednici carevinskoga vieća dne 8. marča 1893. prigodom razprave proračuna ministarstva trgovine.

Visoka kuća! Neću da se bavim velikimi trgovačkim i trgovačko-političkim pitanji, niti da se ovrnem na prošlu razpravu, već ću se omedjašiti na neko radnje, koje sa tieu Primorja, a napose moje rodno zemlje.

1. Radnje kod udubljenja ulaza u krasni košljunski zaton.

Već sam prošle godine u razpravi proračuna centrale trgovačkoga ministarstva stavio resoluciju, koja bi, dovoljno dopuna, prada na budžetnom odboru. Jedna se je točka te resolucije i izvršila: počeo se najmo već u svibnju prošle godine rad oko izdubljivanja prilaza u liepi zaljev Košljun. Ne treba mi dakle o tom dalje govoriti, već izjavljujem svoje zadovoljstvo u ovom obziru. U ostalom je slavni budžetni odbor i ove godine razpravljao o mojoj resoluciji, te predlog nešto razširen također primio.

S toga izjavljujem hvalu proračunskom odboru, a napose gosp. drugu dru. Klaiću kao izvjestitelju. Svojom dužnostju smatram, da neko točka ovoga predmeta razvjetlim, da namzoga visoka kuća primiti odborov predlog čistom savjesti.

2. Radnje u baščanskoj luci.

Prva se točka toga predloga tiče nekih radnja u baščanskoj luci na otoku Krku. Visoko carevinsko vieće kao i visoka vlada je već pred više od deset godina uvidila, da u toj luci treba zaštitni nasip, jer bijaše za izgradnju toga nasipa preliminirana svota od 150.000 for. te malo po malo od godine 1888. i votirana. Ovaj je put, za ovu godinu, uračunan ostatak iznosa od 20.460 for. Po tom nije od potrebu, da dokazujem potrebu zaštitnoga nasipa; dovoljno je, uzvrdim li, da žitelji toga mjesta imadu preko 100 raznih brodića, to da razmjerno znatno trguju s Dalmacijom, Istriom, Riekom i Senjom. Ali, kad bude taj posao, naimo zaštitni nasip, dovršen, tad ćemo imati malo od toga, kad bi kod toga ostalo. Čitavi troškovi bili bi gotovo uzaludni, kad se nebi poduzelo još neke druge radnje, koje bi razmjerno malo stajale.

Odnosaji prometa ostaju i uz gradnju toga zaštitnoga nasipa najnepovoljniji što se može pomisliti.

Novi zaštitni nasip — ovdje je osnovna, koju mi je občina pripisala (Govornik pozakazuje osnovu) — ne stoji u nikakvoj svezi s obalom, odnosno s mjestom. Samo

malu površinu nasuo je poduzetnik; do tieđu gradnju mogao bi poduzetnik, kako mi je ovdje u Beću pred kratko govorio, odstraniti, tako, da bi novi zaštitni nasip ostao sasvim bez sveza sa obalom, odnosno s mjestom. Bilo bi dakle nužno, da se ovdje načini neka sveza, a onda dalje riva između novoga zaštitnoga nasipa i staroga nasipa, a ta riva morala bi biti providjena sa nekoliko — har četiri — stupova za privozivanje. Nadalje je bilo nužno, da se s toga mjesta, koje se je dobilo gradnjom novoga zaštitnoga nasipa, odstrani zaštitni zid staroga mla; i prije bo je ovaj zid bio potreban proti valovom, dočim je sad za priekom privezivanja brodova na toj strani. Taj dakle zid morao bi se ukloniti, kako bi se i na toj strani brodovi mogli približiti, to ne stupove za privezivanje privozači.

Pošto i novi zaštitni nasip nagrađen, udaraju valovi od strane staroga mla za izkrovanje jače nego prije. Prije su se valovi nešto malo razdieljivali, a sada idu u jednom smjeru sve to jače, tako, da je n. pr. godine 1891. temelj jedne kuće bio podkopan, pa se je i sama kuća srušila. Na taj obali imade u obće više kućah, koje su od dana do dana u pogibelji od nevremena.

U tom pogledu bi se mnogo poboljšalo, kad bi se stari mul za izkrovanje produljio za kakvih 50 metara. Kako su mi strukovnjaci kazali, iznosili bi troškovi za gradnju između staroga i novoga mla kakvih 6000 for., a oni za produljenje mla za izkrovanje na 4000 for. od prilike, dakle sve ukupno ne bi stajalo nego nešto preko 10.000 for. (Glasovi: Malezkoč!, da, malenkost, osobito obzirom na onih 150.000 forintih, što je već potrošeno za ovaj zaštitni nasip.)

Potrebna bi bila i još jedna treća radnja. Morska dubina u stanovitju orti između mla za izkrovanje te izkralista vrlo je neznatna, ne iznosi ni dva metra. Ni najmanje barko ne mogu se približiti obali, jer je more tamo preplitko. Tamo bi se morao, gdje je dubina ispod dva metra, i to između izkralista te mla za izkrovanje, sagraditi obalni zid (bankina). Gradnju ovoga obalnoga zida mogla bi preuzeti vlada, dočim bi občina preuzela nasipanje prostora iza zida, između njega i mjesta. Tim bi mnogo dobilo mjesto i promet.

Obćinsko zastupstvo naglasilo je u svibnju prošle godine potrebu tih radnja u jednoj noći na c. k. pomorsku oblast u Trstu, a kašnje u listopadu naglasilo ju je ustmeno predjedniku te oblasti. On je uvidio potrebu te radnje i obćiao je, da će ju visokom ministarstvu trgovine predložiti i nadam se s toga, da će vlada tu radnju dati izvesti, kako ju je proračunski odbor predložio.

C. k. ministarstvo trgovine neću se za cijelo obzirati na stanovitju mjernika, kojemu zaudam za ime, koji za razgladavanje radnja upotrebljava pol ure, a ljudem, koji mu govora o potrebi te gradnje, kaže, neka im njihov zastupnik Spinčić te gradnje izvede.

Zastupnik Spinčić ne pobiro poroze, već vlada, i ona se za stalno neću obzirati na mjernika, koji ovakvim načinom draži prvi zastupniku naroda, već će praviti radnju, jer je potrebna.

Moram još opaziti, da su parobrodi ugarsko-hrvatskoga parobrodarskoga društva — prije švrljuga i drugovi — u Baški pristajali, ali su morali to pristajanje napustiti radi toga, što nije bilo moguće sigurno brodove privezivati, niti ima u luci direktno izkralisto. Moram još spomenuti, da je jedan brod iz Senja, trabukul, po burnom vremenu u ovoj luci mjeseca siječnja ove godine lebdio više dana u velikoj opasnosti radi pomanjkanja stupova za privezivanje. Bilo bi i u interesu same države, kad bi se spomenute radnje prodavale, jer bi tad prihodi od lučkih pristajba bili puno veći, nego su danas.

8. Produljenje rive i u obće uredjenja luke u Malinskoj.

Dolazim sad na drugu točku odborova predloga, koja se tiče produljenja rive i u obće uredjenja luke Malinske na otoku Krku. Malinska je najvažnija točka na tom otoku za promet velikoga dijela pučanstva utoka prema vani. To je ujedno najbliža točka za promet s Riekom, a kojom je otok Krk najbogatija u prometu. Tamo je luka, ali ne odgovara potrebama, pak bi produljenje rive i u obće uredjenja luke bilo vrlo nužno.

To je već priznala i c. kr. pomorečka oblast u Trstu, i to u svojoj notii 15. studenoga 1837. br. 7416. Ona je obročila, da će nastojati, da za to potrebna sredstva budu vrštena u proračnu za g. 1880. Samo je ona to učinila ovisnim o stanovitih uvjetih, koje bi imala obćina izpuniti. Obćina je to uvjeto izpunila, ali dotična svota za luku u Malinskoj ne samo da nije vrštena u proračnu za g. 1880., već je nebi ni u proračunih g. 1890., 1891., 1892., pa jo nema ni u proračnu za g. 1893. Upozornjem visoku vladu na to obećanje, što ga je oblast učinila obćini.

(Dalje sledi.)

Franina i Jurina

- Fr. Če da je sila govornin na Suaku, da prosiš pokle sen rekali?
- Jur. Bi reč da da.
- Fr. Jo mislim, da je komugod puna jama drugih stvari, pok među sprid škule?
- Jur. A če je mektrava kuća kada je škula?
- Fr. A ni nogo komuzenska, naša.
- Jur. Tako je on sporkic non na obraz varzen?
- Fr. A da komu?
- Jur. Vražji sliponi . . .
- Fr. Kod koga si bia kuma Franc, na „paštu“ u Sanvičentu na dan „ferije“?
- Fr. Bia sem kod jednog mog kuma.
- Jur. Jesi li čuja kušeljati o kršćenju jednoga penta?
- Fr. Jesam, brate, moj kum je za stolom pripovidač, da je neka peršona, bez duše i bez vire, nosila svoje penta u orkvu kratiti i dala mu je ime „Apl“.
- Jur. Perbiško, anko kvešta non žu mal!
- Fr. Pa ča paraš, da znađu u Poreču za takove škandale od Sanvičenta?
- Jur. Ako nisu do sada za nje znuli, če znati od sada, i još za vede bi doznali, da ih je volja pitati.
- Fr. Čujš kuma! ako ne mare oni za nje pitati, čemo ih mi dva na svitlo iznesti, pak će ih zači u Poreču i drugud.

Različite vesti.

† Mate Vodopić. U Dubrovniku preminuo je dne 12. t. m. nakon dulje bolesti presv. biskup Mate Vodopić.
 Pokojnik odlikovao se bistrim umom, plucmonitim srcem i ševritim značenjem. Odužio se hrvatskoma narodu i književnim radnjama, koje će mu sačuvati u narodu daleku uspomenu.
 Pokoj vječni njegovoj duši!
 Vjencall se iz Kastra javljaju, da se je tamo vjenčao obćinski gornatkar gosp. Ferdop Klainmayra sa velevidnom nadučiteljicom tamošnje ženske škole, gospođicom Emom de Franceschi. Čestitamo novovjenčanim!
 Komers u proslavu sjedinjenja hrvatskih opozicija, obdržavan u nedolju na veđer u prostorijah „Strieljana“ u Zagrebu, izpao je, kako pišu tamošnji listovi vrlo očajno. Preko tisuću građana svijih stališta se sudjelovališ djaka sakupilo se u prostorijah dvorah strieljana. Komersom ravnao je poznati rodoljub starina g. Gjuror Crnadak. Zdravicu izrečeno je „slasot vrlo krasnih. Uzvišen morao je biti bez dvojbe onaj trenutak kad ne jo naziravoj zastupnik Fran Polnegović prouzvo, g. biskupu Strauma yaru u velom, g.

dr. A m r u š prvaku stranka prava g. dru. A. Starčeviću. Prvog je pozdravio komers busobnom brajovkom dočim se jo drugomuo građanstvo po posebnoj deputaciji slededog dana poklonilo.

Na komera stiglo je mnoštvo brzojavnih pozdrava iz svih hrvatskih pokrajinah. Sa komera odposlalo osim navodeno brajavko, takodjer brzojavni pozdrav Slovoencem u Ljubljani, mladodeškoma klubu na carevinskoma vieču i „Neodvisnoma klubu hrvatskih i slovenskih zastupnika“ u Beču.
 Iz Trsta odaslalo Hrvati i Slovencu Sviesatno građanstvo priostolnice Hrvata, te nadu hrvatskoga naroda, taj zalog našo bolje budućnosti, diču mladinu našu pozdraviju prigodom današnjega komerna najzadržalnije slozna brača Slovenci i Hrvati u Trstu.“

Dao Bog trajala ovakva ljubav i sloga među svimi pustećima živili u kraljevini i gdje god nas imade, iskrena i nepomućona kroz sve viekove!

Nadgrobni spomenik pok. Bastianom. Nastojanjem pred. g. A. Karabaića i nekojih prijatelja pokojno brače Mateja i Ivana Bastiana postavljen bijašo ovih dana spomenik na groblju sv. Ana u Trstu nad grobom prerano umrvših naših rodoljuba-pjestnika i slikara. Spomenik je jednostavan ali vrlo ukusno izradjen, a nosi slededeć nadpis:

MATU i IVANU BASTIANU

svođenikom

rodjenim u Sv. Mateju dne 5. 9. 1828.

Umrlim u 56. godini života.

Blizance Vas porodila mati,
 Koje zret je i po smrti sjati,
 Kano ono na nebeskom svodu:
 Tebe Mato u pjesmah Ti rodu.
 U plodnih kista Tebe Ivo;
 Slava Vama, diko viak nam žive!

Prijatelji.

Ovim odužio se bar djelomično prijatelj i štovatelj našim vrijednim pokojnikom, koji nam je prerano ugrabila nesmiljena smrt i kojom kličemo i ovdje: slava Vam! i naučivali se božij lič!

Proslava biskupskog jubileja sv. Otea Lava XIII. Iz Podgrada javljaju nam, da bijašo prigodom proslave jubileja sv. Otea tamošnje obć. glavarstvo službeno zastupano kod sv. mise u Hrušici; prisustvovali su i gg. činovnici u svečanjoj orodji. Načelnik g. Jenko odposlao je kardinalu R. m. polli slededeć brzojav: „Izvolite izručiti sv. Oteu smjeru šestitku obćino Podgrad u Istri. Slava miljeniku sv. Cirila i Metoda, velikomu Lavu.“

Obćina Volosko poslala je takodjer na kardijala R. m. polli u brajovnu čestitku slededeć sadržaja: Obćina Volosko u trčansko-koprnjskoj biskupiji šalje k biskupskom jubileju sv. Otea najsmjernije i najpokoornije čestitke moleći Vašu uzoritost, da ta Njegovoji svetosti priobudi izvolit!

Kardinal R. m. polli odgovorio je na tu čestitku u g. naćniku ovako: Zelje i šuvstv, koja te u ime obćine izrazili sv. Oteu ljubavno primi i šalje obćini blagoslov. Osim toga čestitale su obćine Pazin, Tinjan i Skopo (Kras) biskupskom ordinarijatu pismona moleć, da se to sv. Oteu priobudi.

Nesrećni ozoner. Mnogo puta pisano je jur u „Našoj Slogi“ o nesposobnom dugu razzeretno zaklade, koja pod imenom ozonera tare mnogi kraj Istre, osobito zapadno strane.

Naši zastupnici nisu na sahoru poroškom propustili nijedne prilike, da uputo i nadiće predloge, kako bi se tomu pomoglo. A sada oto svo sretni javiti našim štitateljem, da je dne 14. ovog mjeseca naš velezaslužni zastupnik dr. Ladinja i na carevinskoma vieču u Beču poduljit govornom razložio stanje našoga puka i nesposobu ovoga računa.

Govor je slušao pazorno i ministar financija i odmah p. slje toga ni to privatno govorio a našim zastupnikom.

Prilivaćen je predlog, da se vlada pozove noka prouči bi li mogla pokrajini odpušiti dug uz uvjet, da pokrajina odpušiti narodu ozoner, pak da se taj račun jednom prekriži, da neimaju već s njim poslani oblasti državno ni zemaljske, i da se narod već nepogublja utjerivanjem.

Osvjedodujućij govoro čemo doniet u clotoč, a i inače s tim se pitanjem još baviti.

Interpelacija zastupnika dra. M. Ladinje i drugova na njegovu prouzvišenost gospodina ministra trgovino glede istarskih vina u sjednici 21. febrara 1893.

kako su to dokazale činjenice, sniženju uvoznog carina za talijanska vina, stojećeg sasvim u volji susjedno kraljevino i dok je ono želilo, da se odstrani pozmata vinskog klauzula, visoka vlada nas jo opetovano lija uporabiti rođonu klauzulu. K tomu se digošo još dva glasa. — od dviju mjeorodavnih strana, naime od trgovačke komere u Rorinjia i od stalnog odbora zemaljskog kulturnog vieču u Poreču — koji noobaziru se nimalo na promjenjena odnošaja, ne samo izjaviše, da je željeti, da se klauzula uzdrži, nego i podašo se sasvim nosnovanoj nadi, da će istarska vina u slučaju sniženja carine, naći veliki promet u mlaćakom kraju.

Promisliiv ipak, da iza sniženja vinskog carino, prodviđenog u vinskog klauzuli, potditićih statističnih podatkih promet istarskih vina u Italiji nije nimalo narasao, pačo po svojoj prilici umanjio se;

obzirom dalje na to, da je cijena istarskih vina iza onog vremena pala popriločno barem za jednu trećinu i da se nješto veći uvoz u Trst samo timo daje tumačiti, jer je pućanstvo prisiljeno, da prodaje trećio dio višo, o da bi postiglo isti iznos, koji bi inače bilo postiglo od dva treća dijela; obzirom napokon na to, da je pućanstvo istarsko tako stvoronim položajem jako oštećeno u svojim materijalnih istarskih, podpisan ustobadjaču so upraviši na njegovu prouzvišenost gospodina ministra trgovino slededeć upit:

1. Znađe li njegova prouzvišenost, da odkad je kraljevina Italija, na temelju s njom sklopljenoga trgovačkoga ugovora, snizila uvozninu na vino, prodaja istarskih vina u Italiji nije se ni najmanjo povećala?

2. Znađe li nadalje njegova prouzvišenost, da je prodajna cijena istarskih vina, odkad je snižena uvoznina na talijanska vina, pala popriločno najmanjo za jedan trećio dio?

3. Znađe li njegova prouzvišenost za sredstva i načino, kako bi se moglo pomoći istarskom pućanstvu, tako težko oštećenom u njegovom skoro jedinom proizvodu, i hoće li njegova prouzvišenost, ako znudo, kazati nam to načino?

Dr. Ladinja, Spinić, Binćinski, Mixa, Krumbholz, Sokol, dr. Bulat, dr. Engel, dr. Kramar, Dapar, Robić, Globoćnik, Perić, Spindler, dr. Brzorad, Čostimir Lang, dr. Kaizl, dr. Klaić, dr. Dyk, Formanek, dr. Ferjančić, Svozil, Pfeifer.

Interpelacija zastupnika dra. M. Ladinje i drugova na njegovu prouzvišenost gospodina ministra trgovino o Loydu, u sjednici 20 febrara 1893.

U raznih novinah, među timi „Wiener Tagblatt“ od 15. febrara t. g. br. 48 bijaše objavljen dohodoci austrijskog parobrodarskog društva Loyd za god. 1892.; po ovih podatkih iznašaju ukupni dohodoci for. 7,448,380 a u odnošaju prema god. 1891. dohodak je manji za svotu od for. 311,600.

Misledit na to i obzirom na okolnost, da se jo trgovina kroz Trst po svojoj prilici razvila u veđoj mjeri nego kolere, što je tekom god. 1892. barala u Hamburgu, a to bi moralo dovesti do povećanja Loydovih dohodaka, i sasvim tim čini se, da su se dohodoci još smanjili, podpisani se ustobadjaču upraviši na njegovu prouzvišenost gospodina ministra trgovino slededeć upit:

Hoće li njegova prouzvišenost izkazati prave uzroke, radi kojih jo austrijski Loyd imao u godini 1892. za for. 311,600 manje dohodka prema predjašnjoj, promada su trgovačke prilike bile za njega povoljnije?

Dr. Ladinja, Krumbholz, dr. Vašaty, Kramar, Formanek, dr. Engel, Doležal, Perić, Dapar, dr. Šil, dr. Pvočak, Spinić, dr. Brzorad, Čostimir Lang, dr. Lang, Sokol, dr. Herold, dr. Maaryk, dr. Blažek, dr. Slavik.

Grozomorna govoranija talijanskoga zastupnika Istro g. M. Bartoli-a, predćitana u carevinskoma vieču dne 4. t. m. Glasilo trčanskih židova, glasoviti „L'Independente“ dobio je dne 5. t. m. iz Beču brajovnu vjest, da jo talijanski zastupnik iz Istre g. Bartoli dan prije izrekao u carevinskoma vieču grozomorno sjajno govoraniju, kojom je brojkami, navodi i dokazi hametom potukao dr. Ladinju i prof. Vjek o elava i Spinić a povis i unativit do temelja sve njihovo dusadašnja govornicu tu da su popratili bućim odobranjem ne samo talijanski zastupnici, već dapače i svi zastupnici njemačkih ljevicio carevinskoga vieču, a utisak i senzacija izazvala je na koncu na svih strana vječu.

Čitajući spomonutu brajovku, kimali smo nepovjerljivo glavom, nu ipak nas da jo zastupnik Bartoli zbiljva izpuknuo važnu govoraniju, kojom je, možda, kako se to obićaje sa talijansko strane, izkrivio

i preravno činjenice, predstaviv vieču istarske Talijane za samo neđužno janje, a na Hrvate i Slovence za same tukvno i medvede. Ali svomuo tomu noima ni traga u „Sjajnoj“ govoraniji, koju donaaćmo u toćnom prevodu iz stenografičkoga zapisnika orovinskoga vieču. On glasi: Zastupnik Bartoli: Gosp. zastupnik Spinić izjavio je, kao što je to učinio drugom zgodom i dr. Ladinja, u jućerašnjem govoru „da je obala austro-ugarsko monarkije većinom hrvaćaka i slovenska.“

Izpravljajuć stvarno takovo tvrdnju, izjavljvam jednom za vjiek svućano, da nije samo istarska obala talijanska, već da su dapačo: i eava Istra, grad Trst to Gorička po njihovoj historičkoj prošlosti, po njihovih prvostajnih kano i duševnih te etnografičkih odnošajih talijansko pokrajine, te da će takovimi ostati za sve vinkove uzprkos protivnim izjavam i protibavam. (Zastupnik pl. Burgataller: poavo pravlo)

Eto, ovako glaoi ta „Sjajnoj“ proćitana govoranija, kojom je gospodin Bartoli jednom za vjiek dokazi, podatoci, brojkami i navodi temeljito pobio sve govore zastupnikah Spinić a i Ladinje, dokazan nepobitno i neopovrativo, da jo ne samo sva Istra talijanska, već i Trst sa okolico, dapačo i sva Gorička.

Glavu dolo, Hrvati i Slovenci ovih trih „talijanskih“ pokrajinah! Vas ne ima više na svietu, jer ako i jeato do 4. t. m. bili u ogromnoj većini, vas jo talijanski zastupnik g. Bartoli prako noći premjesi sve u distokrvna Talijane. U onoj svo službeno statistice, a vi službeni ljudi otvorilo oči, pak kad vam budu slavenski zastupnici opet brundali, da Talijani svojutaju ovo tri jućna pokrajina, a vi se pozovite na sjajno govoraniju zastupnika Bartoli-a, pak rećite: to nije istina, to su klovoće, denućujućij id.

Pridružujuć se jednogla s namo odobranjavim zastupnika pl. Burgatallera, čestitamo i mi ardačno g. zastupniku Bartoli-u na zbilja sjajnoj govoraniji.

P. S. Sjjetiamo se naknadno, da je „Sjajnoj“ govoranije tako zalopio „babin“ Marka, da jo nije niti rieđu spomonuo. No vjerujemo, da jo je „babin“ Marko pod starost pućoo crveniti za svoje istomišljenike.

Predlog manjne imunitetnoga odbora carevinskoga vieču u poslu zastupnika i prof. Vjek o Spinić a. Na prvom mjestu današnjega lista naći će naši štitatelji prvi dio izvjeća manjne imunitetnoga odbora u poslu prof. V. Spinića. Radi probićenosti gradiva morali smo to zanimivo izvjeće razpoloviti. I jućerašnja „Edinost“ donosi je prvi dio toga izvjeća.

Mi bismo veoma rado rekli svoje mišljenje o tom izvjeću, kao što i o izvjeću većine istoga odbora, ali se žalibožo o tomu pisati neizmije, jer toga cenzura no dopušta, pa zato neka si svaki štitatelj sam stvar raztumači i prosudi.

Iz Pazina početkom marta. Beći zastupnici na državnom saboru u Beču u svakoj se prigodi i parlamentu tuže, da je pokrajina Istra u svakom pogledu zamernarona i da zemaljske i državne vlasti slabo ili nikako podupiru duševni i ekonomijski razvoj u ovoj pokrajini. Potaknuti roćenimi govori, donositi čemo danas i druge putu nekoliko činjenico, iz kojih će se razabrati, kakvimi i kolikiim poteškoćami ima se obćinska uprava boriti i na komu leži krivnja, da se ništa neučini.

Pod poroznu obćinu Pazin spadaju: sola Gajnoviće, Brojana, Zgrublići, Kusdurgani, Marčići, Šajini i Zabrožani. Sve ova sola sačinjavaju kapolaniju sv. Ivana i Pavla i brojo oko 330 stanovnika. Kod sola Zabrožani nalazi se starodrevna orkvica sa grobljem, gdje pokopaju mrtvoga. Ova kapalanija obakrljivna bijaše svećenikom svu do godine 1885. Pošto nu ima kapalanske kuće, to jo kapalan obćino stanovao u Zminju. Opazit se ima, da ova kapalanije granidi sa mjestonim obćinom Zminju; iz Pazina pako do sola Zabrožani su skoro dve uro puta. Kad so jo godino 1885. sastavljala prošnja ovo kapalanije, o. kr. vlada nije htjela ući u obzir ovu kapalaniju vječu, da nije sistemizirano mjesto kapalana, pošto da jo kapalanija bila ustanovljena bez eporazuna sa o. kr. vladom.

Bilo sada kako mu drago, spomonuta sola ne imaju ni svodenika ni učitelja, živu u tmini neznanstva, a doprinajaju za drugi obćinako i školako trakovno kao svaki drugi obćinar porozno obćine Pazin. Tamošnje pućanstvo nepreravno jadjikuje, da će podivljati oni i njihova djeca, ako so za nje nješto no učini. Ako trebaju bolešnici svodenika, to se točo županiku u Pazin, pod kojega spadaju rećena sola i kapala-

nija. Pazinski župnik sam preobterćen poslom i bez kapelana, no može se uvjok uvježdati pozivu, šalje ljude neka idu po svodjenika u Zmiog. Ovako izgube siel dan i smatraju si velikom srećom, ako se svjedoci iz Zmiogja odazovu pozivu, pošto imo dužnu poći izvan svoje župe. Neosno dođu stanje i oprostavo molbe Ivano M... goravništvo, obćinskoga zastupnika i starešino u Zabrežanih ponukalo su obćinsku upravu u Pazinu, da jo dala prirediti naert i troškovi za kapelansku kuću u solu Z... zbrožani. Polug iradjenoga naorta u pri- zrožani nalazi se prostorna dvorana za školu, koja bi se mogla povjeriti kapelanu tako, da bi ono stanovništvo imalo i sve- čenika i učitelja. Trošak za kuću, šternu i ostalo proračunan je na oko 5000 for.

Upravno vjeđe porezne pazinske ob- ćine u svojoj sjednici od 6. jula 1892. prihvatilo je zaključak, da se na obćinski trošak gradi kapelanska kuća u Zabrežanih, podigne javna vaga za vozove u gradu Pazinu i uredi trg, gdje se prodavaju drva u gradu Pazinu. Ukupni izdatak iznašao je oko 7000 for. Istodobno je prihvatilo zaključak, kako da se namakne potrebiti novac. Još istoga mjeseca zamoljen je za- sumljaki odbor u Poreču, da odobri zaklju- čak upravnoga vjeđa glede namaknuta novca. Zatražena je dozvola za sklopiti z- jam od 5000 for. i prodati u iznosu od 2000 for. kreditno založnice, koje posje- duje obćina.

U doćionom izvješću obćinska uprava uvjela je, kako su obćinari rećunih sola doprinosili za gradnju župne kuće u Pa- zinu, kako su doprinieli i kako doprin- ajnu još uvijek za gradnju odnosno izplatu obćinskih zgrada u Pazinu (školska zgrada, kaserma itd.), a od toga baš nikakvo ko- štje ne imaju. Obćinska uprava iztaknula je, da obćinari kapelanije sv. Ivana i Pavla doprinajaju za noćno stražaru, za razvijet, za vodovod, za vodu, za ploćnik u gradu Pazinu, prem bi ovi troškovi imali nositi sami stanovnici grada Pazina. Obćinska uprava molila jo, da se rećona kapelanska kuća sagradi na skupni trošak, kad su i onako svi izdatki skupni.

Dne 10. decembra 1892. prijeplja je odluka od 1. decem. 1892. br. 5877., kojom zemaljski odbor u Poreču odbija molbu obćine. Ako će obćinari, podpadajući pod kapelaniju sv. Ivana i Pavla graditi kapelansku kuću, to neka ju grade na svoj trošak oni stanovnici, koji podpadaju pod tu kapelaniju. Dakle obćinari sv. Ivana i Pavla doprinajaju za sve izdatke porezno obćine Pazin, a kad se radi, da se nešto učini za ona zapuštena sela, tad jim se kaže, ako četo što imati, sagradite si sami!

Pošto ne može 330 stanovnika smodi toliko novca za sagraditi kuću, a s drugo strane valjalo bi im skrbiti i za održa- vanje kapelane, to se najboljo vidi, kako se uz najbolju volju i nastojanje obćinske uprave ne može štogod korisna uraditi za neprofitni i neuki puk.

Uz ovakve okolnosti lahko je njeko- jmu Talijanašem u Pazinu puniti glavu stanovnikom rećone kapelanije, da jim ova obćinska uprava ne može sagraditi kuću, da četo to oni učiniti. Oni bi učinili ono, što su za nje učinili, dok su bili na upravi, a tu je — ništa. Nedaj našomu seljaku ni svodjenika ni škole, ostati će glupan, pak čemo lahko s njim gospodariti; tako oni misle.

Dne 10. aprila 1890. održavana je u solu Zabrežani komisija, sastavljena po prijedbi školskoga zakona, da se na licu mesta izvide tamošnji odnošaji i popitaju stanovnici ovih sela glede ustrojenja pućke škole u solu Zabrežani. Komisija, sastav- ljena od državnih činovnika, župnika i ob- ćinskih zastupnika, ustanovila jo, da se u solu Zabrežani gradi škola za sola, što podpadaju pod kapelaniju sv. Ivana i Pavla i još nekoga obćinija druga sela porezne obćine Pazin i Lindar. Odradilo se, da četo biti naukovni jezik hrvatski, a talijanski da četo biti obvezatni predmet poćam od 2. školske godine. Ovako je zaključilo i obćinske zastupstvo u sjednici 15. aprila 1890. Svi spisi odposlani su pu- tem o. kr. kotarskoga školskoga vjeđa u Pazinu o. kr. zemaljskomu školskomu vjeđu u Trstu, da stvori odluku. Pošto nije pri- pripila nikakva odluka, to se je obćinski načelnik mjeseca jula 1891. obratio di- rektno na prodjednika zemaljskoga škol- skoga vjeđa u Trstu, molodi ga, da izda kakvu odluku o toj školi.

Sada smo već u martu godine 1893. u obćinska uprava nije još dobila nika- k voga odgovora.

Narod kapelanije sv. Ivana i Pavla treba škola kao ozobno sunca, a o. kr. zemaljske školske vjeđe u 3 godini ne- nuduje ni odgovora, da li je što odlučilo o toj školi. Obćinska je uprava napokon

ovih dana požurila riešitju kod o. kr. mi- nistarstva unaku u Beću.

Obćinska uprava je uzprkos svega rećonoga dala urediti trg, gdje se proda- vaju drva u gradu Pazinu, tu na ovom trgu podigla potrebitu javnu obćinsku vagu za vozove, sagradit liću kućicu i ostalo. Ukupni trošak iznaša preko 2000 for.

Iz ovjdo navedenih činjenica mogu vidjeti stanovnici rećonih sola, što je učin- nila obćinska uprava i što su uradilo drugo oblašti.

Obćinsko zastupstvo u Pazinu držalo je dne 9. ovoga mjeseca rodotivu sjednicu. Izmedju važnijih predmeta, koji su se raz- pravljali, spominjemo sljedeće zaključke: 1. gradnja zvonika kod župne orkve u Tr- vižu sa troškom od for. 4188. Obćinari Trviža doprinajaju dobrovoljno for. 3 za svaki forint državnoga poroza, što ga pla- ćaju. Ciolu svotu imadu uplatiti u 4 godinu; 2. razširenje groblja u Kašćerju sa troškom od for. 1893. I ovjdo će obćinari dobrovoljno doprinajati; 3. podijeljena je Dor- čiću, ućioniru hrvatske pućke škole u Pazinu jedna štipendija od for. 100 iz Ka- ligarićevo zaklade; 4. imenovan je župa- niku u Kašćerji Anton Bućan pok. Josipa.

Prva kruna. Veleć. G. Ivan Cotelj ka- pelan u Kanfanaru pripisalo nam je for. 2 (4 krunce) na korist „Bratovštine hrvat- skih ljudi u Istri“ Živio!

O našem parobrodarstvu, imenito o Lloyd u, govorio je dne 14. t. m. odliji govori zastupnik Biankini. Radi znameni- tosti toga govora i predmeta, koji je u njem razpravljau za naš narod, mi čemo se nanj u svojo doba i čim nam dopusti pro- stor lista pobliže osvrnuti.

Iz Gresa pišu nam 8. t. m. Ovih dana odletio je po svojoj našoj obćini oglaš, ko- jim se svim oznanjuje, da su izborno li- stino za novo obćinsko zastupstvo izložene svakomu na ogled od 20. februara do 27. marca. Iza toga odrodjen je rok od osam dana, dakle do 4. aprila za slućajne utoke proti pojedinim pogreškam.

Eto nam dakle obćinskih izbora na pragu! Ali smo stalni, da političke borbe neće biti nikakve. — Izbori četo se obaviti po obćinju nebajno i mrtvo; oni će proći tiho i gladko, to četo biti obćinara, koji neće za nje niiti znati! Zastupstvo biti će iza- brano ovo isto ili ovomu slično, u kojem će sjediti zastupnici svi iz grada, ili najviše jedan, dva iz vanjšinje, dakako obćinske prirepine, vanjskim kako za ruglo. Sva borba bi mogla stojati u osobnostih; najviše ako se vlastela poprjehtaju; koga da biraju načelnikom, pa četo jedni htjeti „staroga“, drugi kakovega „von“, treći opot kakovega „de“ — i to četo biti sve, a u ostalom ostati četo po staru: nekolicina vladati će svim i svagim; većina zastupnika biti će igraljka u njihovih ru- kah — i sjeditač ta većina, kao kakav stroj, odgovarati četo po obćinju „štorši“ i „šlorno“, kako budu gospodari zapovjedili. Nitko neće pitati, kako se upravlja obćin- skom imovinom, kako školskom zakladom, kako zakladom ubogih; nitko se neće zaući za „vanjske“, da se dočekoti njih- ovim nebrojenim potrebam: za vodu, za pute, za liećenika; nitko za uszgoj, za obuku niti u gradu, a još manje po selih. Ako bi se pak koji našao — kao što čujemo, da jo u ovo prošlo trogodišće jedan vanj- ski zastupnik, koji bi predložio štogod korisna za „vanjske“, neće mu „go- spoda“ dati niti da o tom već pismo... Tako četo naša obćina ostati ona ista — potalijanćonica, koja četo svu svoju skrb svrati na to, da ojoj se niti ne apomene hrvatski jezik, u obćini od kakovih 9 ti- sućka stanovnika, izmed kojih, čujite i ču- diti se, možda jedna tisućka Talijana i potalijanćonika, a osam tisućka Hrvata; na to, da se ravnajućim učiteljem imenuju u našom gradu samo Talijan, koji neznade niti riećone hrvatski, ili barom takav stvar, koji Hrvato mrzi. Ostati četo naša obćina ona stara — samovoljna, koja se brine najviše za to, da proganja sve što hrvat- stvom diše, koja četo imati pred očima dakle samo mrzju proti Hrvatim i samo osobno svrhe, a kititi četo se i nazivati i nadalje jedino naslovom „Municipio di Cherso“ s pulićom po sriedi...

Kako jo to u vas, pitati četo ikogod začudjen; zar ne ima nade, no im izgleda kakovomu preukretu? Zalibožo ne ima?

Naša oćska obćina sastavljena je od grada Gresa, koji četo brojiti noćto preko 5500 duša, pa iz raznih malonih sola, u kojih živi četo 3500 duša. Sad, poznato je, da najveći dio stanovnika našega grada saćinjavaju kopaci. Naš kopac je čovjek dobar, pobožan, blago čudi, ali od naših vlastodržaca posvama zapušten, pa on neima narodno samosvjesti. On znade, da govori „forvaski“ (hrvatski-hrvatski) to ti je svo. Nebi se mnogo htjelo, da se ga probudi, pa se nadamo, da neće uvijek spa-

vati, al kako sada stvari stoje, na našega kopaca — čast malim iznimkam — nije računati u narodnoj borbi. U našem gradu ima doeta pomoraca i naućenih, al ti nisu zanošeni za narodnu borbu: bavo se avo- jim poslom, a za politiku malo mare; premda bi uprav iz ovoga razreda mogla najprijo i najlakše, jer su to ljudi obćino nezavisti, frontu ićkra, koja bi upalila do- movinsku ljubav. Ima opot zanatlija, trgova- ca, ribera, a tu si dobriom dijelom tudjini dostojni iz Italije — to bi bili jedini Talijani u našoj obćini, al ovi obćino ne padaju se u naše domaće stvari. Napokon u našem gradu ima gospode — to su vam naša vlastela, koja su sva — to bi jim mi lahko dokazali — hrvatske krvi, a svaka- kova krvi ne talijanske. I ova naša vlastela većim dijelom bavo se politikom — i ova naša vlastela ili su nohajna prema svomu narodu, ili, osobito nekoje, najžešći su neprijatelji hrvatskoga imena i narodu, a to zato, jer opojena talijanskim duhom, što ne ga usieće po talijanskim školah, neće da uće i poućavaju povieat, koja bi jih jedina izliećila u njihovih krivih poli- tićkih načelih — pa su vam zato zane- šeni, fanatićni Talijani po onoj: gori po- turica od Turćina.

Naši pako izvanjski seljaci svi su do oigleka Hrvati, nećto više probudjeni od gruelkoga kopaca, koji su si u nekotjih izborih i lico osvjetalili — ali su, mišlimo u manjinu, ja se nemogu upustiti u borbu jer bi podlegli. Onda jedva bi se mogli dati na rvanje kad bi se u našem gradu stvorila stranka, ako i malena, koja bi se s vanjskim seljaka, da se jednom i mi otrosomo nesmiljonog jarma — da dobijemo svi, što nas po božjem i po ljudskom pravu ide — da dodjemo do normalnih odnošaja.

Mi dakle nebijemo ovoga puta bili niti para umolići radi predloženi obćinskih izbora — kako da smo mislili nekoga na- govorati na oporbu. Otvac su za sada ža- lostni naši odnošaji, da se zato sada radi, prav kono znadu naši vlastodržci, da ima i u našem gradu upliveni, uglednih rado- ljubnih osoba, koje o tom misle i razmiš- ljaju. — Nismo umolići pero niti zato, da iznesemo na vjeđelo sve neprave — kr- vave nepravde naše obćine, jer to bi jedva oćla knjaga mogla obuhvatiti, a kamo li kratak dopis; — umolići smo pero ovo za ovu svrhu:

Poznato je, da listino sastavljene pri- godom obćinskih izbora, služe za sve ostale izbore, dakle za zemaljske u Poreču i za državne u Beću, a na te izbore imaju pravno i dolaze naši seljaci, ili kako jih mi obćino zovomo naši „vanjski“. Buduć nam je rećono, da su takove listine skoro uvijek pogrešene, to ovim pozivljemo sve roćeljube u našoj obćini, neka si dadu prepriati ove izborne listine, pa jih izprav- ed o. kr. političke oblasti, jer ovo četo biti podlogom svakomu drugomu izboru.

(Neodobivamo nikako nohaj ili no- mar naših roćeljuba, koji tako m- malo duno izbjegavaju izboru borbu. Zar neznaju, da valja jednom započeti ako se kani doćeti? Op. Ured.)

Zanimiva interpelacija. U sjednici oar- vinakoga vjeđa dne 28. pr. mj. upravio je zastupnik dr. Gesemann sa drugovi in- terpelaciji na ministra pravosudja grofa Schönbarna radi čestih i — kako reće — neodpravnih zaplietah talijanskoga kon- servativnoga lista „Il Rinno vamento“, što izlazi u Gorici već oto drugo godinu, i koj je vriedan svake podpore od strane naših istomišljenika.

Interpelant tuži se, da se proti „Rin- novamento“ nepravedno postupa, doćim da je živodan-liberalnom listu „Il Corriere di Gorizia“ slobodno ne samo po miloj volji ružiti i grđiti Slovence, već da mu je dopaće dovoljno javno staviti pro- autarijske demonstracije i događajje. Kao primjoro navajdo interpelant iz „Corriera“ opie „sajjni pogroba Carla Fa- fuffia, koji da je za života morao bje- žati iz Austrije radi irredentistićkih apli- kacija, zatim životopie i opis pogreba „Carla de Francoschia“, koji da nije nikada tajjo svojih irredentistićkih toćnja, i koji da je pueliepo svomu sinu odlučnost volje i razboritost črtva“ a taj vriedni sin oćeje jo u zatvoru u Gradišći dvie godine i pol radi volezidaje i radi bacanja putarda. Punim pravom pita interpelant, kako jo to, da je slobodno živodsko-lib- eralnim listovom ovako slaviti junaka irre- dentizma, doćim se tako četo pliene noši listovi radi kakova malonostij.

Viditi čemo, što četo na to odgovoriti ministar pravosudja.

Iz Lovrana pišu nam polovicom marca 1893. Prošlog mesopueta njoki „posto- larić“ — talijanski podanik dakako — po nalogu poznatog smiljivca, poćeo je nabirati podpise za p- dručnicu slavne „Leg-“

u Lovranu; vabili i mamili su i naše vanj- ske obćaravajući jim škole u Dragji i v. Franćisku, dakako talijanske, da se nudoće pozdravljati jutrom „bona noć“ a u večer „bono jorno“, ili „štorši-gospo- dine“, kako se to događa sada kod „vanjskih školana“ talijanske pa- rallole.

Počamši od sada u talijanskoj „be- kariji“ pređavati četo se samo talijanski volji i janjeji, možda čak i tovarske mese, jer hrvatsko mese jim smrdi; mesara četo promjoniti, jer da jo i on Hrvat, to četo ga zamjoniti mesar baš iz svomega Rima. Le- gaši dobiti četo mese dakako bađava; na „pećkariji“ četo se proizvodi sami „grumi“ i „oblico“, koji doplavaju sime iz Sicilije.

Na nizke grano pali su naši šarajaci i renogati kad trebaju pomoći jednog ili troćnog podaniku kralja Umberta! Ili hoće možda tim da pakaju odanoći i pa- triotizam? Čujite i ovu drugu. Imao se vje- njeći otvju mladi par; vjerjenica služila je kod gospođina načelnika; kod nas je obi- ćaj, da se na taj dan izvješi zastava na gospodarovoj kući. Tako ućini i g. načel- nik. Al četo ti bjejalaj! Svrćenika je valjda uznemirivala zastava to prudić g. načelniku, da nećo vjeñati njegovu slućkinju dok ne skine zastavu; ovaj mu odgovori, da ju nećo skinitu, ako nećo vjeñati mladencu, neka ućini od manje. Prepri svrći tim, da jo drugi svrćenik vjeñaoćo mladencu, a zastava je do večera leprala na načelnikovo kući.

Komentara mišlim da mi netrobu pi- sati. Tko pozna okolnosti i ljude u Lo- vranu, neće se već nićemu čuditi.

Pravila „dubrovnljnog vatrogasnog društva u Knstju“ potvrđjena su sa na- rednom visokog o. kr. namjestništva u Trstu od 19. januara 1893. br. 599/I. Prva glavna skupćinica biti će u noćolju dne 26. marca 1893. u četiri sati popoju. u prostori- njah narodnog doma na sljedećim dnevima redom. 1. Prubitajno odobrenih pravila. 2. Izbor upravljaćudog odbora. 3. Članje i pruitroćivanje slućbenika. Prtje glavno skupćinje, i to od 1 do 4 sata poslie podno upievat četo se oni, koji želju pristupiti drućtvo kao članovi. Umoljavaju se svi vatrogasni i prijateljji istih, da dodju u čim većem broju k ovoj prvot glavnoj skupćinji. Pravo izbora imadu samo upisani i pri- stupni članovi.

Listnica uredništva.

Gosp. X. Y. u P. Štrlić se Vi iiti nosrditi, mi vam pomoći nemoćemo. Radi pomonjanja pro- stora izostavliti smo i danas „Pogled po svietu“ dopise i vjesti, a četkaj i govori nekih zastup- nika, koji su kud i kamo važniji. Kad bi svi naši čitatelji rodotivo i poštono plaćali, mogli bismo priložiti listu prilog, al ovako ućedo; dakle str- plivo, spašeni! — Gosp. G. S. u N. Vašog pisma od 24. pr. mj. neprijetimo. Zadržjo vaše pismo stiglo nam jo prvih dana januara t. g. Prijateljski ozdrav!

Listina uprave.

Gosp. K. M. u Č. Dugujete nam jošto f. 4. Živili! — Gosp. N. P. u B. Istina je, pomotajno bijašo naslov zmjenjen. Da ste zdravo! — Val. K. Fr. K. u C. Obrnutom naslov; pritisnimo f. 2 ga račun 1892; do konca t. g. hoće se joćto f. 8. Živili! — Gosp. J. B. Bakar Šaljanu vam još ovaj broj, da uzmogneto štiti ovu poslanicu. Pišeto nam, da nemoćete platići duga, a mi vas pitamo, zar niate to znati i pritjo? Je li postono primati list začud, da se ga nemoćo plaćati? Znajte, gdje četo imati uz vratuatu i šteto.

A. Ućio f. 2. J. I. Koper f. 2. J. H. Koper f. 1. D. I. Sotić f. 9 R. dr. I. Karlovac f. 5. M. F. Kastav f. 5. „Dnlisa“ Lovran f. 2.50. R. A. Vinjan f. 7.50. O. J. Puzli f. 2.50. K. J. Lošinj f. 1. S. F. Sisk f. 5. R. J. Krapina f. 1.5. L. J. Trst f. 2.50. Oću. Kastav f. 10. M. I. Klana f. 1. D. B. v. Matoj f. 32. D. F. Kastav f. 11.40. J. M. Kastav f. 5. S. J. Motički f. 5. P. J. Kaldr f. 4. L. M. Kaldr f. 2. S. F. Rioka f. 1. J. J. Dolina f. 5. Čit. sv. Barbara f. 2.50. (Štiodi.)

Nič već kašlja!

Balzamski petrolski prah uzdravi svaki kašalj, plućni i bronćinalni katar, a doćijo se u ilikovanoj ilokarni **PRAXMAYER** (telefon 207) „Ai duo Mori“ TRIST: Piazza grande. Poljarsko pošljaka odroma sa odmah uz 55 nrč. ili toliko listovnih maraka. Pozor prod pravcom.

Čista krv

zdravje!

Tajno bolezni, lišaji, spuščaji, ble- dost, splošna utrujenost, slabost, se izgubijo pri zdravji krvi. Mi jamćimo za gotovi vepoh pri uporabljanju naše metode.

Pri vprašanji je priložiti povratno marko. 10-18

„Office Paris Sanitas“, 30. Faubourg Mazarin.

Jedino društvo plačara
Petar Levichnik i dr.
 Osobiti izvršitelji radnja cementov
 postignut u tom do sada najbolji
 uspjeh, o čemu poučavaju mnogobrojne
 svjedoke za izvedeno rasnu sustavu
 shodova, kanonica za lažne itd. itd.
 Izvadjaju cementiranje zidova, izvana
 to iznutra jamčed za nepromotivost;
 nadajući bilo kakvo shodiče u cementu
 Portland sa kamom bilo koje boje
 i mramora, obavljaju laštenje shodova
 to odstranjenje vlage i smratalu. Izvadju
 svaki popravak uz jako obilježno ceno.
 Radnje obavljaju najvećom brzinom
 ovdje i u pokrajini, Dalmaciji, Istri itd.
 Za narudžbe daju se napisati dopis-
 nica. Svaka radnja je najamena.
 U nadi, da ćemo biti radnjama po-
 pušćeni kano do sada, blizkojmi se sa
 štovanjem
 Društvo plačara
PETAR LEVICHNIK i dr.
 Ulica Madonnina br. 21, I. kat.,
 52-40 vrata 11.

Privilegirano štrcaljke proti mil-
 dovu (peronospori) inženira Živica
 priznato su među ostalim kano
 najbolje, jer su najjednostavnije,
 najvjerodostojnije; najlaglje
 i vrlo brzo u radnji, pošto porabo
 najmanje tekućine a kod svega
 toga jesu najjeftinije. Podpisana
 tvrdka pripravlja ih radi toga
 mnogobrojno za buduće proljeće to
 razasijalo već sada prospokto i cle-
 niko besplatno svakomu, tko se
 oglasi, to šalje i obrazce. Pripo-
 ruča takodjer druge predmete i
 svoje radnja.
ŽIVIC i drug.
 u TRSTU, ulica Zonta broj 5
 inženirski ured, skladište strojeva
 i dotične tvarine; zastupstvo tvr-
 nica, mehanička radionica.

Ernest Šverljuga
 brijač
 ulica Stadion br. 1, Trst,
 preporuča se 20-2
 p. n. slavenskomu občinstvu Trsta,
 okolice i bližnjih istarskih mjesta
 za blagohotan posjet.

Bogat izbor
 početa od kaučuka i kornih, jednostavnih i unje-
 ritlikih početa za urede, razna urezivanja, kornih
 tablica za stanove, klise, tvoriva, volikih početa
 za ornazivanje početa, monograma, crnila na-
 izbrinivo za početa itd. za najviše ceno, -- Pr-
 prodavači i agenti dobili su odličnu, U pokra-
 jinu idu pošliju uz porudba.
G. BATTARA i dr.
 TRST 41-52
 ulica sv. Katarine br. 3.
 Travnica početa i sličnih predmeta

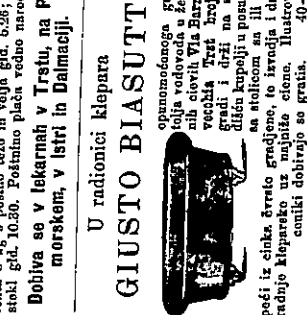
Fran Epron
 ulica Arcata.
 Slikar znakova, svake vrsti grbova, deko-
 racija umjetničkih, slikanih stakala, drva,
 mramora i prozirnih slika. 40-52

Odklikovana zlato medaljo : Bruxelles 1892.
Najbolje srečstvo za zelodec
 katoro zelodec in opravila
 in zdravilni delovi zivota trepala
 10-35
 je
 tinktura za zelodec,
 katoro pripravila
Gabrijel Piccoli,
 lekar pri anghijsk,
 v Ljubljani na dunjski
 cesti.
 Cena 15 nove-v.
 Izdelovatelj zdravstvena to tink-
 turo v zabojčkih po 12 ale-
 kionu in več. Zabojček s 12
 stekli. stano gld. 1.86; s 24
 gld. 2.40; s 36 gld. 3.24; s 48 gld. 4.08; s 60
 gld. 4.92; s 72 gld. 5.76; s 84 gld. 6.60; s 96
 gld. 7.44; s 108 gld. 8.28; s 120 gld. 9.12.
 Dobiva se v lekarnah in Trstu, na Pri-
 morskem, v Istri in Dalmaciji.

GIUSTO BIASUTTI
 U radionici kleparca
 opunomočena gradil-
 nja votovoda a željez-
 nih cevih Via Bazzola
 vechia Trst broj 10
 gradil i drži na skladi-
 šču kupelj u posadah,
 sa stolcom sa fil bot
 pečii iz cinka šveto građenje, to izvadju i druge
 radnje sluparstva in cunila dobrogo sa gratis.
 40-52

Drogerija
Arturo Fazzini u Trstu
 Ulica Stadion 22. — Telefon 519.
 Velik izbor mineralnih voda, samoljnih
 boja ne ulje najčiste vrsti; orvana,
 žute, zelene, visnjova i eruo po 28 avč
 kilo. Olovno bjelilo po 40 avč kilo.
 tujino bjelilo najčiste po 40 avč kilo.
 Osim toga velik izbor bojah na vodu i
 kistova svake vrsti po cunah, a kojimi
 ulje moguće konkurirati.
 Skladište glasovitog pokropitelja od
 Kvizado (Korneburger Vlohnähpulver)
 za životinje. Izbor miodolija, boja, liekova
 — skladište sumpora i modre galice
 za porabu kod treja. Narudžbolim dnje
 sa besplatna poraba telefona. 37-52

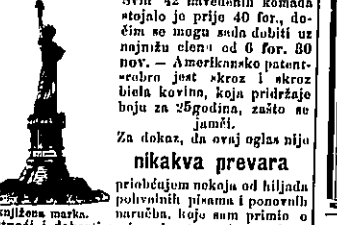
J. PSERHOFERJA
 lekarna v Beču, Singerstrasse broj 15.
zum goldenen Reichsapfel.
 Kričistilne krogljice, nekakj imenovano univerzalne krogljice, znano domaće
 odvrajajuće sredstvo.
 Jedna škatljica s 15 kroglicami stano 21 kr., jeden zavitek šestih škatljic
 1 gld. 5 kr., pri noračkanovi poštijaviti po povztoju 1 gld. 10 kr.
 Ako se denar naproj pošlje, ni treba plačati porto, in stano: 1 zavitek krogljice 1 gld.
 25 kr., 2 zavitaka 2 gld. 30 kr., 3 zavitaka 3 gld. 35 kr., 4 zavitaka 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov
 5 gld. 20 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kot jeden zavitek se no pošilja).
 Prosimo, da se izrečno zahteva 4-12
 „J. Pserhoferjeve kričistilne krogljice“
 in paziti je, da ima pokrov vasko škatljice isti podpis J. Pserhofer v rdečih pismonih, ka-
 terega je videti na navodilu za porabo.

Veliki krah!
 Zadnja razprodaja obstojeće zalih!

Newyork i London nisu poštedili ni euro-
 pojeko kopno, to bijaše jedna vrška trgovica ure-
 branih predmeta prijelijona podijeliti ščitavo skladi-
 šče uz vooma nizku oduktu radničke sile.
 Ja sam pooblašćen, da taj nalog izvršim.

Prodajem
 dakle svakomu, bio bogat ili siromak, sljedeće
 predmete uz samu oduktu od for. 6.30, i to:
 6 kom. najlj. stolnih noževa pravim engl. rezom.
 6 " amer. patent. srebr. vilica iz jednog kom.
 6 " " " žlica običnih
 12 " " " " za kavu.
 1 " " " " veliku žlicu za jahu,
 1 " " " " mličko.
 6 " englozkih Viktorina-tasa.
 2 " krasna svetnjaka za stol.
 1 " čajovnik.
 1 " fina posuda za cukar.
 42 komada svega.

Svih 42 navedenih komada
 stajalo je prije 40 for., do-
 čim se mogu sniti dubiti uz
 najnižu ceno od 6 for. 80
 nov. — Amerikansko patent-
 nožno jest kroz i kroz
 bijela kovina, koja pridržaje
 boju za 26 godina, zašto ne
 jamiti.
 Za dokaz, da ovaj oglas nije
nikakva prevara
 prihodećim nožima od hiljada
 polovinskih pljavna i ponovnih
 narudžba, koje sam primio o
 izvratnoš i dobrati moja roba, to se javno obva-
 zujem vratiti svakomu novcu, komo nobi roba
 konvenirala.
 Samo pravo, ovom nulaženo markom.
 Svi od drugih tvrdka oglašeni slični predmeti,
 jesu padlelani.
 Pošlije se samo poštraskim pouzotju. III za
 gotov novac.
 Osobito se preporuča za ščiđenje toga
 potrebni prah; škatula sa uputom 15 avč.
 Tko želi unke imati solidnu robu, neka se
 požuri narudžiti si najjnu garauturu Jokia je za-
 lije jedino kod
P. Perlberg, glavno skladište i agent.
 sjeđnjenje amer. patent-tvornice za srebrnu robu
 Wien, I., Deutschmeisterplatz 2/23.
 Izvadjak iz zahvalnice:
 Upozoren po g. med. dr. Bönischu, molim Vas,
 pošaljite takodjer meni jednu takovu garauturu.
 Perlberg, 27/12 1892. Robert Hild,
 predstojnik poštoja.
 Pošlije mi još jednu garauturu, ja sam sa
 istom zadovoljan, jer ja preporučim vriednu.
 Jarkovacz 9/1 1893. Cedomir Petrov,
 nadužitelj.

Balzam za ozebline J. Pserhoferja i posuda 40 kr., prosto poštnine 65 kr.
Trpotčev sok, 1 steklenica 50 kr.
Amerikansko mazilo za trganje 1 posudica 1 gld. 20 kr.
Prah proti potanju nog, škatljica 50 kr., poštnino prosto 75 kr.
Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., poštnino prosto 65 kr.
Zivljenska esenca stekleničica 22 kr.
Angleški balzam, steklenica 50 kr.
Fijakerski prsni prašek, 1 škatljica 35 kr., poštnino prosto 60 kr.
Tanakininska pomada J. Pserhoferja, pospezuju rast las, škatljica 25 gld.
Univerzalni plašter prof. Stoudela, posudica 50 kr., poštnino prosto 75 kr.
**Univerzalna čistilna sol A. W. Bullricha, domaća sredstvo proti posledici-
 kam slabu probavo, 1 zavitek 1 gld.**
 Razvon imenovanih izdelkov dobivajo se šo drugo tu- in inozemsko farmaceutično spoja-
 liteto, ki se bile po svih avstrijskih časopisih označene; in se na zahtevanje točno in v ceno
 preskrbljuje tudi predmeti, kojih ni v zalogi.
 Razpošiljanja po pošti vrše se točno, a treba je denar poproj deopelati;
 vočja naročila tudi po poštnem povzotju.
 Pri dopošiljavti denarja po poštnoj nakaznici, stano porto dosti manj kakor
 po povzotju. 10-12

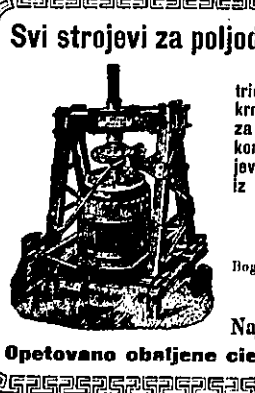
Drogerija
Augusta Rizzoli-a
 ulica Malcanton br. 13 u TRSTU
 skladište svieta vošćanih, ljekovitog
 ulja, mineralnih voda, raznih crnila,
 boja i kistova, sapuna mirisavih
 za pranje. 40-52

Izvanr. novost!
 Elektro-bliisk-čudovita svie-
 tiljka. Najbolja, najcienija i
 najtrajnija svetiljka novijeg
 doba! Sviećlo mirno, poput
 električnoga sjajno! Poraba
 potrošnja vrlo mala. Sve
 noprilike drugih svetiljaka
 izključene su kod ove. —
 Ciena tih vrlo praktičnih
 svetiljaka, posve iz nikela, sa
 emaliranim zvononi, okruglim stjenjoi i sa
 škatulom for. 3. Vrlo praktične svietae svie-
 tiljke istog sustava for. 2.90. Čudovite svie-
 tiljke za zidove for. 3.25. Najbolja svjedocba
 ovim svetiljkam jest mnoštvo narudžba na sve
 strane svijeta. — Izušnije je poštnaskim pu-
 nuzecem uz jamstvo središnje skladišće **M.
 Rundbakin Beč, II., Glocken-
 gasse 2. 8-7**

EPILEPSIJA
 (božjast)
 ozdravljiva brez povrnitve, tisući ma-
 reje dokazati ta čudezni vapoh znan-
 stva. —
 Natanona porodila s povratno
 marko je pošiljati: 12-11
 „Office Sanitas“ Paris
 30. Faubourg Montmartre.

Svi strojevi za poljodjelstvo, vinarstvo i vino iz voća!
Mlatilnice, vitelje,
 trieri, mlini za čišćenje žita, strojevi za rezanje
 krme, samoradni strojevi proti peronospori, tiskaonice
 za vino, ulje i voće; mlinoivi za voće; predmeti za
 konobe; sisaljke za sve potrebe, kano što svi stro-
 jevi za poljodjelstvo, vinarstvo i prirodijvanje vina
 iz voća — razasijalo najnovijeg i najboljeg sustava:
IG. HELLER u BEČU 20-1
22 Praterstrasse N. 78.
 Bogato ilustrovano katalogo in hrvaškome, njemačkome, tal-
 janskom i slavenskom jeziku
 šalje budava i franko.
 Najpovoljniji uvjeti, jamstvo i pokus.
Opetovano obaljene cieni! — Preprodavači dobiju popust.

Krasne uzorce zasebnikom pošilja zastoj in franko.
 Bogate knjige z uzorci, kakor njih se ni bilo,
 za krojenje nulaževano. Iz se popuškano za
 2 1/2, ali 3 1/2, guldinarjov pri metru, ne dnjam
 daril krojenom, kakor to dela konkurenca na
 račun zadnje roke, amjnk imam lo trdna in
 čisto ceno, tako, da mora kupiti vešč zasobnik
 dobro in ceno. Prosim toroj zahtevati lo moju
 knjige z uzorci. Svarim tudi proti pisni kon-
 kurenca, ponujajočoj dvokrat toliko popsetka.

SNOVIJ ZA OBLEKE.
 Porvotim in doskaj za čašito duhovščino, pred
 pisano snovi za uniforme o. kr. uradničev,
 tudi za votorano, oganjegosko, tolovodca, livrejo,
 sukna za biljardo in igralno miso, prorpogo
 za vosove, loden nepromotčan za lovecke suknejo
 snovij sa prati, pntne ogrtače od gld. 4-14 itd.
 — Kdor hoče kupiti vredno, peštano, trajno,
 čisto volneno suknevo blago, ne pa dobor kup-
 uvanje, li se komej taliko vrojnca, kolikor se
 plača krojanju, obrno naj se do

IVANA STIKAROVSKY v BRNU
 21-2 (v tom Manchesteru Avstrije) 24-5
 Največja szloga fabrikovoga sukna, v vrednosti
 1/2 milijona gld.
 Da pošasnim volikom in zmožnost izjavljvam,
 da moja roba zadržuje najvešč isvatarko sukna
 v Evropl, izkolovanje kamgarinov, potreboćini
 za krojenje in veliko knjigovozanje in za lastne
 namene. Da se proprija o rasni tom, prosim
 slavno obličestvo, da si, kadar mi prilika pre-
 narat, ogleda volkanske prostoro mojih zra-
 jalnjo, kjer ima počin 180 ljudi.
 Pošlije se lo po poštnem povzotju.
 Dopisnja v nemškem, mađjarskem, češkem, poljskem,
 italijanskem, francoskem in angličkem jeziku.